

Západočeská univerzita v Plzni
Fakulta designu a umění Ladislava Sutnara

Diplomová práce

ČESKÁ MYSLIVOST

ILUSTROVANÁ KNIHA PRO DĚTI

BcA. Tereza Lukešová

Plzeň 2018

Západočeská univerzita v Plzni
Fakulta designu a umění Ladislava Sutnara

Katedra designu

Studijní program Design

Studijní obor Design

Diplomová práce

ČESKÁ MYSLIVOST

ILUSTROVANÁ KNIHA PRO DĚTI

BcA. Tereza Lukešová

Vedoucí práce: akad. mal. Renáta Fučíková
Katedra designu
Fakulta designu a umění Ladislava Sutnara
Západočeské univerzity v Plzni

Plzeň 2018

Prohlašuji, že jsem práci zpracoval(a) samostatně a použil(a) jen uvedených pramenů a literatury.

Plzeň, duben 2018

.....

podpis autora

Poděkování

Chtěla bych poděkovat vedoucí své diplomové práce akademické malířce Renátě Fučíkové za její vedení, čas na množství konzultací a cenné rady a postřehy v průběhu tvorby práce. Dále děkuji panu inženýru Jiřímu Peterkovi, referentu oddělení lesnictví a myslivosti Odboru životního prostředí Krajského úřadu Plzeňského kraje, za prvotní vymezení struktury témat, konzultace a ochotu vždy pomoci a odpovědět na mé e-maily. Dále děkuji panu doc. Ing. Vladimíru Hanzalovi, CSc. Z Fakulty Lesnické a dřevařské České zemědělské univerzity, velké osobnosti současné české myslivosti, za konzultaci a zpětnou vazbu. Chci poděkovat i své rodině za podporu a nakonec, svému počítači, že celou dobu bezchybně fungoval a svým zádům, že to vydržela.

Obsah

1. MÉ DOSAVADNÍ DÍLO V KONTEXTU SPECIALIZACE	1
2. TÉMA A DŮVOD JEHO VOLBY, CÍL PRÁCE.....	4
3. PROCES PŘÍPRAVY A PROCES TVORBY	7
3.1. TEORETICKÁ PŘÍPRAVA	7
3.2. HLEDÁNÍ STYLU	8
3.3. TVORBA ILUSTRACÍ.....	9
3.4. PSANÍ TEXTU	11
3.5. SAZBA A GRAFICKÁ ÚPRAVA KNIHY	11
4. POPIS DÍLA A TECHNOLOGICKÁ SPECIFIKACE.....	14
4.3. POPIS	14
4.4. TECHNOLOGICKÁ SPECIFIKACE	14
5. PŘÍNOS PRÁCE PRO DANÝ OBOR	15
6. SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ	16
6.3. BIBLIOGRAFIE	16
6.4. REFERENCE.....	16
7. RESUMÉ	17
8. SEZNAM PŘÍLOH.....	19

1. MÉ DOSAVADNÍ DÍLO V KONTEXTU SPECIALIZACE

V průběhu bakalářského studia jsem se věnovala převážně klasické knižní ilustraci s několika odbočkami ke grafickému designu v rámci semestrálních úkolů. Použité techniky byly převážně kresebné. V mé práci bylo zřetelné využití linky a barev, plochy a uvolněnější styl však dostaly příležitost při figurální malbě s prof. akad. malířem Borisem Jirků, kdy několik mých prací bylo po dva ročníky zařazeno do katalogu *Figuramy*.

V prvním ročníku vznikly pod vedením akad. malíře Vladivoje Kotyzy *Plzeň a řeky*, Jedná se o knihu se studii krajín utvářených jednotlivými plzeňskými řekami. Zadání bylo koncipováno jako obrazový průvodce po plzeňských řekách. Já jsem však k *Plzeňským řekám* přidala ještě další rovinu: z prostého obrazového průvodce se stal průvodce toponomastický. Toponomastika je nauka o místních jménech a v tomto případě se jednalo o hydronyma (vlastní jména vod) a jejich vznik.

Dalším semestrálním projektem byla ilustrace povídky. Kromě konkrétního množství ilustrací k vybrané povídce, jsme měli vytvořit celou knihu, tedy vyřešit její koncept, typografii, a nakonec i vazbu. Rozhodla jsem se pro povídku Egona Erwina Kische, *Tonka Šibenice*, a kromě třinácti celostránkových ilustrací provedených tuší a kolorovaných akvarelem, jsem do knihy zahrнула přes dvacet černobílých doplňujících mikro ilustrací. V hodnocení knihy hrála důležitou roli právě znalost typografie, kterou jsem zvládla velice dobře a jako jedna z mála jsem za knihu dostala vysokou známku.

Kromě klasických knih jsme si v průběhu studia mohli vyzkoušet i netradiční řešení. Jedním z klauzurních zadání bylo „*Kniha jako objekt*“. Tehdy jsem vytvořila prostorový tunnel book na motivy povídky Roalda Dahla, *Prase*. Tunnel book je harmonikový objekt, který tvoří jakousi divadelní scéna. Jednotlivé plány s ilustracemi vyskládané za sebe tvoří prostor a fungují přesně jako divadelní kulisy. Mimo to jsme měli možnost vyzkoušet si, jak pracuje flipbook¹ a dva sami vytvořit.

Fakulta designu a umění spolupracuje s řadou vnějších institucí. Díky tomu jsme se zúčastnili projektu Plzeňské lavičky, kdy studenti fakulty pomalují lavičky, jež jsou po celou sezónu umístěny ve Smetanových sadech a později se přesunou jinam – například moje lavička s plameňáky

¹ Flipbook je jednoduchá animace, která k rozpořívování obrazu využívá rychlé listování knihou.

je už pár let ve Vědecké knihovně města Plzně. Tento charitativní projekt vznikl pod záštitou Rotary Clubu. Takovýchto partnerských projektů bylo spousta – ve spolupráci s Fakultou aplikovaných věd jsme spolu s programátory vytvářeli drobnou počítačovou hru, pracovali jsme na projektu Bahno, bída, bohémové, který mapoval osudy plzeňských vysídlenců na Novém Zélandu nebo vytvářeli nový vizuální styl pro plzeňskou ZOO.

Tématem mé bakalářské práce bylo jsem si vybrala *Výtvarné řešení deskové hry*,. Hraní deskových her se věnuji dnes již přes sedm let. Deskové hry, které se přeloží do češtiny, ale také mnoho zahraničních, resp. evropských her, mám zmapované, proto jsem se do práce vrhla s nadšením. V té době jsem také objevila digitální malbu, z níž však doteď využívám spíše digitální kolorování. Styl bakalářské práce se tak přiklonil právě k digitální ilustraci, která využívá digitálně kolorovanou tužkovou kresbu. Kromě vizuálu jsme se s kamarádem, který mi radil s herní mechanikou, snažili vytvořit novou autorskou hru. Jelikož vizuální stránka hry byla přednější, funkční mechanismus se nám bohužel za omezenou dobu vymyslet nepodařilo. Hra nazvaná *Krys Cross* byla plánována jako strategická hra pro náročné hráče, čemuž odpovídalo množství komponentů – hrací plocha, akční karty, karty úkolů, hráčské desky, žetony, figurky – to vše byl výborný materiál pro výtvarné pracování.

Magisterské studium pokračovalo v duchu knižní ilustrace ovšem již s mnohem větším využitím počítače. Po bakalářské práci jsem v tvorbě ilustrací využívajících digitální kolorování pokračovala, například ilustracemi k románu Tima Davyse, *Amberville*. K čisté tužce jsem se vrátila v autorské knize *Zúčtování*. Kniha ilustruje zahozené nákupní účtenky. K tomuto nápadu mě přivedla moje máma, která učí češtinu a dějepis na střední škole. Při procvičování maturitního slohového tématu *charakteristika*, totiž svým studentů přinesla právě staré účtenky. Podle položek na účtence, měli napsat charakteristiku člověka, který tyto položky nakupoval. Téma se dalo rozvinout ještě o vyprávění, tedy, co neznámý po nákupu dělal, kam šel, jak pokračoval jeho životní příběh a tak dále. V tomto projektu jsem psaní pouze vyměnila za ilustrace a příběhy účtenek vyprávěla obrazem.

Rozhodla jsem se, že vyzkouším také vyloženě dětskou knihu, leporelo. Vymyslela jsem příběh o hračce, malém dřevěném koníkovi, který vypadl z nákladního auta s hračkami a hledá cestu zpět do svého světa – v podstatě archetypální pohádka o cestě k uvědomění si sebe sama.

Koník hračka se v příběhu setkává se všemi možnými dalšími koňmi. V češtině má *kuň* spoustu významů, což mě vedlo k nápadu tuto rozmanitost dětem představit. Koník tak potkává lučního koníka, tělocvičného koně nebo koně-sochu svatého Václava (*příloha 1*).

Díky tomu, že k nám ve druhém ročníku do ateliéru přišla akad. malířka Renáta Fučíková jsme se mohli zúčastnit několika mezinárodních projektů. Pro zimní olympijské hry 2018 v Pchjongčchangu jsme jako ateliér vytvořili interaktivní výstavu o českém zimním sportu, z čehož později vyšla i kniha – *Česká zima, sport v obrazech*, nakladatelství Albatros (*příloha 1*). V knize jsem zpracovávala téma životních osudů hvězd českého hokeje (*příloha 2*). Pracovali jsme na projektu Dobrých 100, který oslavuje české úspěchy v rámci posledních sta let o založení republiky, kniha vychází v říjnu 2018. Poslední transkontinentální spoluprací je projekt *Pilsen*. Série komiksů s příběhy z českého města Plzně a americké městské části Chicaga, kam na konci 19. století emigrovalo množství Čechů a svoji čtvrť pojmenovali právě Nová Plzeň. Kromě plzeňských příběhů jsem v magisterském studiu více zabrousila na území komiksu, například díky fakultní výstavě s názvem *Kapitoly vědeckotechnické revoluce*, kde jsem zpracovala *historii plastů*, nebo komiksem *Noční můra*.

2. TÉMA A DŮVOD JEHO VOLBY, CÍL PRÁCE

Za téma diplomové práce jsem si vybrala „*Ilustrovanou knihu pro děti*“.

Dětské ilustraci jsem se věnovala již v průběhu studia. Ilustrace v knihách pro děti, nejen malé, ale také starší, vnímám jako velmi důležitý prvek. Ze svého dětství si mnoho knih pamatuji právě díky jejich ilustracím. Ilustrace mají opravdu velkou moc, ať už jsou to spíše obrazová vyprávění, která dítě vtáhnou do pohádkového světa a jeho děje (pro mě například Krteček nebo O mravencích a cvrčkovi) nebo jen doprovodné ilustrace k pohádkách, které příběh dokáží buď trefně doplnit, nebo dokonce rozvinout za hranici psaného vyprávění. Ilustrace také dokáží zprostředkovat silnou emoci. Pamatuji si, jak na mě zapůsobila ilustrace v Princezně se zlatou hvězdou na čele, souboru pohádek Boženy Němcové. K pohádce o Spravedlivém Bohumilovi přidružený obrázek prokleté princezny provádějící ďábelské rejdy mě dokázala vyděsit tak, že ačkoliv jsem pohádku měla moc ráda, stránku jsem raději vždy přeskočila nebo zakryla rukou.

Při tvorbě zmíněného leporela *Koník (příloha 3)* jsem řešila ještě jeden výrazný problém. Jak dosáhnout toho, aby kniha dospělého autora byla skutečně knihou pro děti a ne, jen další knihou dospělého pro dospělé. Pokusím se to lépe vysvětlit. V dětské ilustraci si výtvarníci mohou mnohem více dovolit porušovat pravidla, využívat stylizaci, hravé výtvarné techniky a spoustu barev. Narazila jsem již na mnoho knížek, které sice byly výtvarně velmi zajímavé, krásné a umělecky zpracované, ale bohužel, nebyly pro děti. Co si malé dítě vezme z knihy *Byl jednou jeden domeček*, která je vytvořena pomocí koláže z různobarevných papírových ploch? Ať se na mě autor nezlobí, neboť mluvím o skutečné knize, ale myslím, že zhola nic.

Vycházím jen ze své zkušenosti a dětství, ale myslím, že děti ve svých knihách vyžadují značnou míru konkrétnosti, řekněme realističnosti. Samozřejmě, nevnímají nebo odpustí hrátky s perspektivou, mnohá zjednodušení nebo jinou barevnost reálných předmětů, ale dům musí být vždycky na první pohled dům a Pipi Dlouhá punčocha holčička s rezavými copy a hezkým strakatým koněm. Když jsem byla malá, nejvíc jsem obdivovala ilustrace, které se, pokud možno, co nejvíc blížily reálnému vyobrazení. Mnohé z nich dnes považuji za kýč nebo za ilustrace „na nichž vlastně nic není“, ale jako malá jsem to vnímala jinak. Také ve škole při výtvarné výchově, kdo uměl „dobře kreslit“ a nejlépe ze všech vystihnout

realitu, ten byl nejlepší. Netvrdím, že tímto směrem by se měla dětská ilustrace ubírat, ale zachovat jistou míru popisnosti by určitě měla. A právě proto je to tak těžké, skloubit uměleckou stránku, inovace a nápaditost s dětským v podstatě konzervativním vnímáním obrazu. Jsou lidé, kteří mají přirozený talent proniknout do dětského světa, například Adolf Born v Machovi a Šebestové, Zdeněk Miller v Krtečkovi nebo Kamil Lhoták v Pohádkách o mašinkách, ale pro mnoho ostatních, a hlavně současných mladých výtvarníků by dětská kniha měla být stále tou největší výzvou. Zdá se, že tvořit pro děti je snadné a hravé, ale přesto stále musíme držet jistý rámeček, logiku a řád. A to je důvod, proč mě téma dětské knihy tolik lákalo.

Pro svoji diplomovou práci jsem si původně vybrala jiné téma, autorskou knihu z vlastního světa s klasickou dějovou linií. Potom jsem ale náhodou v knihovně prarodičů objevila knihu *Tisíc let myslivosti* od Jiřího Andresky a nemohla jsem se od ní odtrhnout. Vzpomněla jsem si přitom, jak jsem si jako malá zamilovala jakousi brožuru *Naše zvěř*, a několik prázdnin jsem ji nedala z ruky. A protože má být diplomová práce ukázkou toho, co vám jde nejlépe, rozhodla jsem se vytvořit ilustrovanou knihu o české myslivosti. Odjakživa mě bavilo kreslit zvířata, myslím, že mám velmi dobré barevné cítění a česká myslivost je v dětské ilustraci zatím nezpracované téma.

Vzhledem k tomu, že žijeme v české krajině, která je specifická tím, že ji už po staletí tvaroval právě člověk, a pravidelně se setkáváme s českými přírodou, je toto téma pro dětskou knihu velice nosné. Mimo to je česká myslivost součástí naší kulturní tradice a dá se v ní nalézt mnoho zajímavostí, dokonce i takových, které po vzoru zahraničních *Děsivých dějin* dokáží skrz překvapivá fakta děti strhnout a přivést k další četbě či samotnému oboru.

Kniha *Česká myslivost* je určena dětem od deseti let a také dospělým, kteří si chtějí nenáročnou formou rozšířit vzdělání. Populárně naučná kniha je kompromisem, který musí brát v úvahu své zařazení, tedy literatura pro děti, a zároveň dbát na odbornou správnost a výběr témat. Moji konzultanti z Odboru ochrany životního prostředí, lesnictví a myslivosti Krajského úřadu Plzeňského kraje, mi kladli na srdce, že je velmi důležité, všechna témata pečlivě zpracovat, jelikož česká veřejnost v mnoha ohledech uvažuje o myslivcích negativně a s předsudky. Samo oddělení pořádá edukativní přednášky pro školy a vydává naučné materiály, čímž se snaží pověst myslivosti zlepšit a budovat vztah dětí

k české přírodě už od mala. Zároveň bylo velmi důležité, vybraná témata kvalitně zpracovat, aby je kladně přijali také aktivně působící myslivci.

Cílem práce je tedy poskytnout zajímavé informace dětským čtenářům a díky množství ilustrací jim umožnit přirozeně vplout do světa myslivosti. Druhým cílem je po obsahové stránce uspokojit odborníky a vytvořit tak široce přijímanou populárně naučnou knihu.

3. PROCES PŘÍPRAVY A PROCES TVORBY

V této části se nejprve zaměřím na teoretickou přípravu, jenž předcházela samotnému procesu tvorby. Dále představím průběh vzniku samotných ilustrací, a nakonec popíši vznik textové části knihy, sazbu a grafickou úpravu.

3.1. TEORETICKÁ PŘÍPRAVA

Prvotním krokem po ujasnění tématu byla teoretická příprava. Nejdříve jsem potřebovala najít někoho, kdo v oboru aktivně působí, protože jsem pochopitelně nechtěla vybírat témata z dostupné literatury jen podle sebe. Kniha, *Tisíc let myslivosti*², která mě k nápadu přivedla, byla napsána v 80. letech minulého století a postrádala aktuální informace za posledních třicet let. Domluvila jsem si schůzku s pane inženýrem Jiřím Peterkou z Odboru ochrany životního prostředí, oddělení lesnictví a myslivosti na krajském úřadě plzeňského kraje. Pomohl mi vytvořit osnovu knihy, jasně řekl, jaká témata by měla být zmíněna, vybral zvěř, která je pro současnou myslivost nejdůležitější a poskytl mi materiály pro individuální práci. Bylo potřeba projít Zákon o myslivosti (449/2001 Sbírky), vyhlášky, které se týkaly například loveckých psů (vyhláška 244/2002 Sb.) nebo doby hájení zvěře (vyhláška 245/2002 Sb.) a vytvořit si tak oficiální základnu informací, které, ač ve valné většině nejsou v knize zmíněny, jsou pro autora potřeba. Pan Peterka mi také dal doporučení na konzultanty pro jednotlivé kapitoly: pana Ing. Jiřího Vlčka, referenta oddělení Ochrany přírody, CITES, EVVO, pro téma Návrat velkých šelem, pana Jana Kumberu, zakládajícího člena Klubu českých sokolníků Českomoravské myslivecké jednoty (dále jen ČMMJ), pana Petra Šeplavého, člena rady Klubu trubačů ČMMJ a doc. Ing. Vladimíra Hanzala CSc. z Katedry myslivosti a lesnické zoologie Fakulty lesnické a dřevařské České zemědělské univerzity v Praze. Právě pan docent Hanzal mi velmi pomohl ne tolik obsahem konzultace, ale především zpětnou vazbou na některé ilustrace a doporučenou literaturou, z níž jsem čerpala. Touto literaturou byla skripta České zemědělské univerzity Úvod

² ANDRESKA, Jiří. a Erika ANDRESKOVÁ. *Tisíc let myslivosti*. Vimperk: TINA, 1993. ISBN 8085618125.

do myslivosti³, *Myslivost I*⁴. a *Myslivost II*⁵. Mým posledním zdrojem informací byly různé články z časopisu *Myslivost*, které se dají najít online⁶. Jak jsem zjistila, mnoho článků na internetu, například na různých stránkách o myslivosti nebo mysliveckých sdružení a jednot stejně cituje zmíněná skripta *Úvod do myslivosti nebo práce docenta Hanzala*.

Knihu jsem rozdělila do čtyř hlavních částí, a ty jsem postupně ilustrovala:

- Zvěř významná pro současnou českou myslivost
- Myslivec, myslivecké zvyky a tradice
- Lov
- Historie české myslivosti

3.2 HLEDÁNÍ STYLU

Nejdříve jsem začala ilustrovat jednotlivé druhy myslivecky významné zvěře. Nejdůležitějších druhů naší přírody je sedm. Zvířata jsem si vybrala jako první proto, že mě jejich kresba a anatomie vždy bavila a myslím, že je dokážu nakreslit nejlépe. Také jsem pro knihu potřebovala najít odpovídající styl, což je nejnanejnější u motivů, které vás baví a u nichž se cítíte jistí.

Lovecké výjevy provázely lidstvo od pravěku. První doklady o lovcích a myslivcích na našem území pochází z 11 a 14. století (Hart, 2014). Lovecká tematika se v umění a užitých předmětech objevovala od počátku lidstva, ale jelikož je téma mé práce svázáno s českou myslivostí, pravěk, starověké civilizace a raný středověk jsem do svého výběru nezahrnula. Z rešerší jsem sestavila několik stylů, které se od počátku středověku dodnes v loveckém umění využívaly. Jsou jimi iluminace (např. *Codex Manesse*), dřevorytiny a mědirytiny (Albrecht Dürer, Václav Hollar, Johann Elias Ridinger), klasická malba (Johann Georg de Hamilton ale i Peter Paul Rubens) a perokresebné či akvarelové karikatury

³ HART, Vlastimil. *Úvod do myslivosti: historie, zvyky, tradice*. Praha: Česká zemědělská univerzita v Praze, 2014. ISBN 978-80-213-2495-4.

⁴ HANZAL, Vladimír. *Myslivost I*. I. vydání. Praha: Česká zemědělská univerzita v Praze ve spolupráci s Druckvo, spol. s r.o., 2016. ISBN 978-80-213-2637-8.

⁵ HANZAL, Vladimír. *Myslivost II*. I. vydání. Praha: Česká zemědělská univerzita v Praze ve spolupráci s Druckvo, spol. s r.o., 2016. ISBN 978-80-213-2703-0.

⁶ www.myslivost.cz

zpodobňující z velké části parforsní hony z viktoriánské Anglie 19. století. Můžeme sem zařadit také textilní díla, jako jsou francouzské gobelíny a výšivky.

Neméně důležité je zmínit současné „myslivecké umění“, které zahrnuje v podstatě pouze realistickou kresbu, popř. malbu a tisky a výtvarné zpracování užitých předmětů, jako jsou korbely a sklenice s potiskem či gravírováním, odznaky, prapory mysliveckých sdružení, brože a našťestí spíše v Rakousku a Bavorsku malby na fasádách domů.

Poté, co jsem toto nashromáždila, snažila jsem se s ohledem na svůj vkus a zvolit vhodný způsob ilustrace, který by byl realistický, zároveň živý a barevný, a o něco vyspělejší než většina ilustrací využívaných v naučných knihách pro děti i odborných knihách o myslivosti. Inspirovala mě kniha *Animalium*⁷. Zároveň jsem však chtěla vdechnout ilustracím více energie, přeci jen je *Animalium* s podtitulem *račte vstoupit do muzea: otevřeno kdykoliv* v podstatě vitrínou s uhlazenými exponáty. Pro inspiraci o poznání užitečnější kniha pro mě byla *Podivuhodná robotí expedice* s ilustracemi Jindřicha Janíčka⁸, jehož výtvarný projev mě zaujal. Janíček se věnuje litografii, která se mi vždy líbila, ale vím, že právě tato kniha byla vytvořena digitální technikou, kdy základ byl nakreslen fixem a barvy přidány v počítači. Kresba byla krásně svěží a dynamická, svou grafičností čistá a díky využití pouze tří barev plošná. Rozhodla jsem se něco podobného vyzkoušet ve své diplomové práci.

3.3. TVORBA ILUSTRACÍ

- Prvním krokem byla příprava ilustrací v černobílém základě. Jednotlivé obrazy jsou kreslené černou linkou o různé síle a kvůli dalšímu postupu v počítači využívám i celých černých ploch (*příloha 4*)
- Převedení do digitálního prostředí. Naskenované ilustrace jsem připravila pro práci v Adobe Photoshop
- Barevnost. Paletu barev a jejich odstínů jsem určila pro celou knihu. Vybrala jsem barvy v podzimních tónech, tlumené a

⁷ SCOTT, Katie a Jenny BROOM. *Animalium: račte vstoupit do muzea : otevřeno kdykoli*. I. vydání. Přeložil Tereza VLÁŠKOVÁ. V Praze: Albatros, 2016. ISBN 978-80-00-04458-3

⁸ RUBÁŠOVÁ, Taťána a Jindřich JANÍČEK. *Podivuhodná robotí expedice*. V Praze: Labyrint, 2016. Komiks (Labyrint). ISBN 978-80-87260-83-8.

omezené na zelenou a oranžovou a odstíny jejich komplementů. Sem tam se objeví akcenty žluté, ale jen v případě, kdy je to podle realistického ztvárnění, např. různých druhů zvěře, potřeba.

- Kolorování. Pro každou ilustraci jsem ve Photoshopu vytvořila množství vrstev. Tyto vrstvy jsem pomocí nástroje filtr – photocopy nebo filtr – drawing pen obarvila (*příloha 5*). Tyto filtry fungují na bázi vybarvení linky a podkladu podle zvolených barev v popředí a pozadí. Vrstvy jsem obarvovala podle potřeby z předem dané palety, mnoho vrstev bylo obarveno inverzně (*příloha 6*).
- Vymaskování. Jednu vrstvu jsem zvolila jako pozadí. Ostatní vrstvy jsem začala vymaskovávat a tím jsem vytvářela celý mnohobarevný obraz (*příloha 7*).
- Hotová ilustrace (*příloha 8*). Pokud byla potřeba nějakých úprav, změnit barvy nebo některou z vrstev ztmavit či zesvětlit, záložní vrstva s původní černobílou ilustrací mohla být zkopírována a obarvena jinak. Vytvořená maska z původní vrstvy, na které se měla změna odehrát se jen přesunula. Pokud bylo nutné něco změnit v černobílém základu, systém fungoval stejně.

Tento způsob se ukázal jako velmi praktický právě s přihlédnutím k možným změnám. Například po konzultaci s docentem Hanzalem. Jeho reakce na některé z ilustrací, poté, co uznal, že takováto stylizace zvěře je možná, byla negativní. Jeho připomínky byly však naprosto namístě. Týkaly se anatomických chyb na těle zvěře, které viděl na první pohled. Na základě jeho poznámek, které se nezávisle shodovaly s postřehy vedoucí práce akad. malířky Renáty Fučíkové jsem ilustrace opravila bez technických problémů.

Ilustrace jsou založené na plošném, grafickém řešení. Ve své tvorbě využívám např. při tvorbě plakátů plošné, bezliniové, vektorové grafiky v Adobe Illustrator. Zde jsem se chtěla přiblížit klasické grafice, kdy měly jednotlivé ilustrace lehce evokovat barevné tisky. Pracuji se strukturami a vzory (*příloha 9*). Snažila jsem se potlačit studený, někdy jednotvárný charakter digitálního prostředí

3.4. PSANÍ TEXTU

Psaní textu mi šlo celkem snadno. Měla jsem načteno spoustu informací a věděla jsem, kde případně další hledat. Jelikož je příroda a biologie mou vášní od dětství, nebyl problém se do psaní ponořit a v tématu se hladce zorientovat. Při sestavování informací bylo důležité nezahltit čtenáře množstvím nezáživných faktů nebo čísel. Informace jsem vybírala citlivě tak, aby bylo řečeno vše, co řečeno být musí, ale zároveň jsem se text snažila obohatit množstvím zajímavostí, především souvislostí s přesahy do všeobecné historie a biologie. Témata, která kvůli své přílišné odbornosti nemohla být zahrnuta (například čížba, lovecké vybavení a jeho historie, podrobná historie lovu jednotlivých druhů zvěře, myslivecké hospodaření a péče o zvěř, myslivecké zákony, ať už současné či historická ustanovení atp.), jsem se snažila alespoň nastínit.

Bylo také nutné upravit jazyk knihy. Zdrojové publikace využívají jazyk odborný, myslivecké články zase mnohdy podivně šroubovaný se zbytečně patetickými slovními obraty. Příběh české myslivosti bylo třeba převyprávět vlastními slovy, omezit odborné termíny (ale udržet faktickou správnost textu!) a zbavit se používání archaických slov, které při pročítání materiálů ovlivnily slovní zásobu.

3.5. SAZBA A GRAFICKÁ ÚPRAVA KNIHY

Ačkoliv se sazbou knih a jejich grafickou úpravou zabývám v rámci zaměstnání, populárně naučnou knihu pro děti jsem ještě nesázela. O typografii a knižní design se velmi zajímám a snažím se v tomto oboru stále vzdělávat. Proto se často obracím ke knize Martina Peciny, *Knihy a typografie*⁹.

Nejprve jsem si stanovila formát knihy. Volbou formátu můžeme ovlivnit, vyznění budoucího díla i to, zda bude výsledná publikace praktická, nebo reprezentativní, ke čtení, nebo k prohlížení, do knihovny, nebo do zavazadla (Pecina, 2012). Rozhodla jsem se, že kniha je určena hlavně k prohlížení a čtení doma. Vycházela jsem z klasického formátu A4, který jsem ale zmenšila ve výšce. Kniha obsahuje kombinaci bodových, celostránkových i dvoustranných ilustrací, a proto mi zmenšený formát

⁹ PECINA, Martin. *Knihy a typografie*. 2. vyd., rozš. Brno: Host, 2012. ISBN 978-80-7294-813-0.

knihy A4, po rozevření A3, přišel vhodný. Jedním z kritérií u volby formátu byl i fakt, že knihy o výšce A4 a větší se těžko vejdu, či nevejdou, do většiny standardních knihoven.

U odborné literatury je potřeba vycházet přímo z obsahu, navrhovat knihu takzvaně zevnitř (Pecina, 2012). Naskicovala jsem si vnitřní rozvržení knihy u základních kapitol s popisem zvěře (*příloha 10*), které mají jasnou encyklopedickou funkci. Mám ráda jednoduchá a přímočará grafická řešení, a zde, vzhledem k potřebě přehledné strukturalizace jednotlivých informačních bloků jsem také tak postupovala. Pro základní layout jsem stanovila velikost písma a na vzorové dvojstraně vyřešila umístění paginace a okraje stránky. Jelikož jsou ilustrace umístěny různě, řešil se tento problém zvlášť u každé dvojstrany. U kapitol se zvěří jsou na pravé okraji dvoustrany umístěny drobné ilustrace stop a trusu daného druhu.

Po vytvoření rámce jsme spolu vedoucí práce vybraly vhodné písmo. Shodly jsem se na serifovém písmu, které vystihuje klasický charakter myslivosti. Zároveň jsme hledaly písmo, jenž vytvoří kontrast k „buclatým, huňatým, ilustracím“ a vnese do sazby trochu dynamiky – písmo s hrubšími tvary a literami protáhlými spíše do výšky než do šířky. Nakonec jsme pro titulky vybraly písmo rodiny *Tinos* coloradského typografa Stevea Mattesona. A k němu jsem spárovala textové písmo rodiny *Arimo* z dílny stejného autora. Na stránce využívám dva řezy textového písma a jeden pro titulky kapitol a názvů ilustrací (*příloha 11*).

Sazba se dělí na hlavní text a doplňující bloky informací na okrajích stránky či přiřazených k samostatně stojícím ilustracím. Hlavní text je sázen písmem velikosti 12 a je zarovnán do kompaktního bloku. Doplnky jsou zarovnány na levý praporek s použitím tučného písma stejného řezu, ale menší velikosti (10). Pro titulky jsem zvolila čtyři rozdílné barvy v tónu, který vždy nejvíce ladí k ilustracím. Tři barvy jsou odvozeny od druhů zvěře, poslední je obecná myslivecká zeleň využitá např. i na paginaci.

Předsádky rozšiřují knihu o obrazovou informaci týkající se jeleních a srnčích trofejí (*příloha 12*).

U knihy platí, že všechny její složky musí být v naprostém souladu, a proto si vzájemně propůjčují barvy, písma a kompoziční prvky. Vnitřní úprava se tak přelévá na vazbu nebo obálku, obálka povětšinou určuje podobu hlavního titulu (Pecina, 2012). Obálku jsem proto tvořila až nakonec. Promítá se na ní barevnost použitá v knize, především v sazbě

titulků. Oživující roli v kontrastu k zemitým barvám hraje jasně oranžová barva plátna hřbetu knihy. Hlavním motivem na pozadí podzimního lesa je složený myslivecký symbol jelení hlavy a překřížených historických perkusních pušek (*příloha 13*).

4. POPIS DÍLA A TECHNOLOGICKÁ SPECIFIKACE

4.3. POPIS

Výsledným dílem je bohatě ilustrovaná kniha pro děti od 10 let. Kniha pojednává o současné české myslivosti, sleduje její historii a mapuje myslivecký folklor a zvyky. Je také malou encyklopedií české zvěře nebo myslivecké mluvy. Cílem je pozitivně představit českou myslivost, vyzdvihnout její tradici v Čechách a na Moravě a její jedinečnost v celém světě. Projekt si klade za cíl edukaci, zlepšení znalosti přírody, krajiny a regionu. Chce také zabránit vniku předsudků, které mohou v tomto tématu panovat.

4.4. TECHNOLOGICKÁ SPECIFIKACE

Kniha o rozměrech 210x280 mm a má 108 stran rozčleněných do osmnácti tematických kapitol. Kapitoly významných druhů zvěře se počítají zvlášť. Dílo obsahuje 120 ilustrací vytvořených digitální technikou a 51 textů.

Kniha je vytištěna pomocí digitálního tisku na papír Munken Lynx gramáže 120 g/m², předsádky na gramáž 150 g/m². Kniha je vázána do pevných desek ze strojní lepenky 50 mm s papírovým potahem a plátěným kulatým hřbetem.

5. PŘÍNOS PRÁCE PRO DANÝ OBOR

Česká myslivost je pozoruhodnou součástí naší kultury a jazyka, navíc je svojí tradicí, organizací a kulturou ve světě ojedinělá. Myslivci v lidech stále probouzí respekt, možná i neurčitý pocit tajemna a myslivecké spolky a sdružení jsou světem s vlastními pravidly, zvyky a mluvou. Rozhodla jsem se tento specifický svět představit za pomoci ilustrace. Kniha je určena především dětem. Přitažlivé ilustrace, hlavně přírody a zvířat, jsou ideálním způsobem, jak dítě nadchnout pro vybrané téma a naučit ho samostatnému vzdělávání.

Kniha má za úkol vzbudit zájem dětí o přírodu a díky množství informací o životě zvířat naučit respektu a správnému chování v přírodě. Představení mysliveckých zvyků a tradic zase napomáhá k demytizaci tématu a k odhození předsudků, které okolo myslivců panují. Běžný člověk se toho totiž od myslivců může hodně naučit. Správný myslivec je vzorem chování v přírodě a zdrojem mnoha příběhů, znalostí a zkušeností. Spoustu z nich mohou čtenáři využít třeba na výletě v lese – najednou uvidí, kudy běželo jaké zvíře, zjistí, že rodiči pěstovaný strach z divočáků je při zachování opatrnosti a respektu, vlastně zbytečný, nebo že to podivné pošťkávání nevydává vlkodlak, ale srnec.

Myslivost je kulturní tradice hodná obdivu a ta naše, česká, dvojnásob.

6. SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

6.3. BIBLIOGRAFIE

Hart, V. (2014). *Úvod do myslivosti: historie, zvyky, tradice*. Praha: Česká zemědělská univerzita v Praze.

Jiří, A. (1993). *Tisíc let myslivosti*. Vimperk: TINA.

Pecina, M. (2012). *Knihy a typografie* (2. vyd.). Brno: Host.

6.4. REFERENCE

Kasina, J. (22. 4 2018). *O myslivosti*. Načteno z Myslivost, Stráž myslivosti: www.myslivost.cz

Katie Scott, J. B. (2016). *Animalium-. račte vstoupit do muzea: otevřeno kdykoliv*. Praha: Albatros.

Taťána Rubášová, J. J. (2016). *Podivuhodná robotí expedice*. Praha: Labyrint.

7. RESUMÉ

Meine Diplomarbeit beschäftigt sich mit dem Thema des Tchechischen Jagdwesens. Ich schuf ein illustriertes Buch für Kinder im Alter ab zehr Jahren. Das Buch stellt alle Aspekte von dem tschechischen Weidwerk vor. Das Tschechiche Weidwerk ist weltweit einzigartig und hat hier lange Tradition, die bis zur elften Jahrhundert reicht. Die Weidmänner bewahren alte Bräuche, sprechen eigene Sprache und müssen das Leben des Wildes kennen und sich um es gut kümmern. Das alles kann für gewöhnliche Leute sehr interessant sein. Die Schönheit dieses Berufs oder Hobbys stoßt leider bei uns immer noch auf viele Vorurteile. Die Stadtbewohner glauben, dass die Jäger das Wild nur rücksichtslos schießen, bei dem Jagd nicht vorsichting sind und oft jemanden töten oder zu viel Alkohol trinken und dann mit geladener Waffe durch das Wald spazieren.

Ich will den Kindern den rechten Gegenteil beibringen. Im niedrigen Alter geht es leichter und die farbigen Illustrationen sind die perfekte Weise, wie man die Kinder dafür interessieren kann. Die Kinder können das Buch mit ihren Eltern blättern und so zusammen neue Sachen lernen.

Obwohl es gibt keinen Jäger oder Weidmann in unserer Familie, schrieb ich das Text selbst. Ich fand ein ziemlich altes Buch in der Bücherei von meinen Großeltern, die Tausend Jahre des Weidwerks heißt und es interessierte mich so viel, dass ich entschied, es als Thema meiner Diplomarbeit auszuwählen.

Das Buch besteht insgesamt aus 18 versiedene Kapiteln, die rund 120 Illustrationen begleiten. Man kann hier die wichtigste Sorten des tsechischen Wildes kennen lernen oder etwas über die Geschichte des Weidwerks lernen. Es gibt auch ein kleines Jägerwörterbuch, eine Illustration, die der Entwicklung des Hirsch- oder Rehweweih folgt oder ein Set der Illustrationen, die uns ausführlich die Verteilung der Jäger bei der Zusammenjagd zeigen.

Die Illustrationen sind klassisch mit den schwarzen Tintenstiften gezeichnet und dann im Computer in Adobe Photoshop mit spezielle Technik gefärbt: Die schwarzweiße Vorlage wird mehrmals kopiert und die Schichten werden dann durch ein Phoroshopfilter unterschiedlich gefärbt. Dann wird eine Maske gemacht und mit der wird dann gearbeitet.

Der Satz des Buches erinnert ein bisschen an eine Encyklopedie und das finde ich gut, weil die Kinder oft eine bestimmte Ordnung in ihren Büchern brauchen. Wenn man sie mit raffinierten grafischen Hilfsmitteln leidet, können sie besser nachdenken und lernen.

Noch vor der Arbeit fand ich viele Konsultanten vom Fach, vor allem natürlich die Weidmänner, und die empfahl mir gute Literatur oder half mit dem Thema selbst. Ich interessiere mich viel für die Natur, Tiere und Geschichte, deshalb war es nicht so schwierig, solches Buch zu schreiben und andere passende Quelle zu finden.

Das Buch finde ich als einen großen Beitrag zu der tschechischen Kinderliteratur, weil etwas ähnliches – in illustriertes Jagdbuch bei uns noch nicht gibt.

8. SEZNAM PŘÍLOH

Příloha 1 Ilustrace k osudům českých hokejistů

Příloha 2 Česká zima - obálka knihy realizované v rámci ateliéru

Příloha 3 Ilustrace k dětskému leporelu Koník

Příloha 4 Prvotní černobílá ilustrace

Příloha 5 Použití filtru

Příloha 6 Inverzní barevnost

Příloha 7 Vymaskovávání vrstev

Příloha 8 Hotová ilustrace

Příloha 9 Použití vzorů a struktur

Příloha 10 Použití vzorů a struktur 2

Příloha 11 Skica rozvržení dvojstrany

Příloha 12 Hotová dvojstrana

Příloha 13 Přední předsádka

Příloha 14 Zadní předsádka

Příloha 15 Obálka knihy

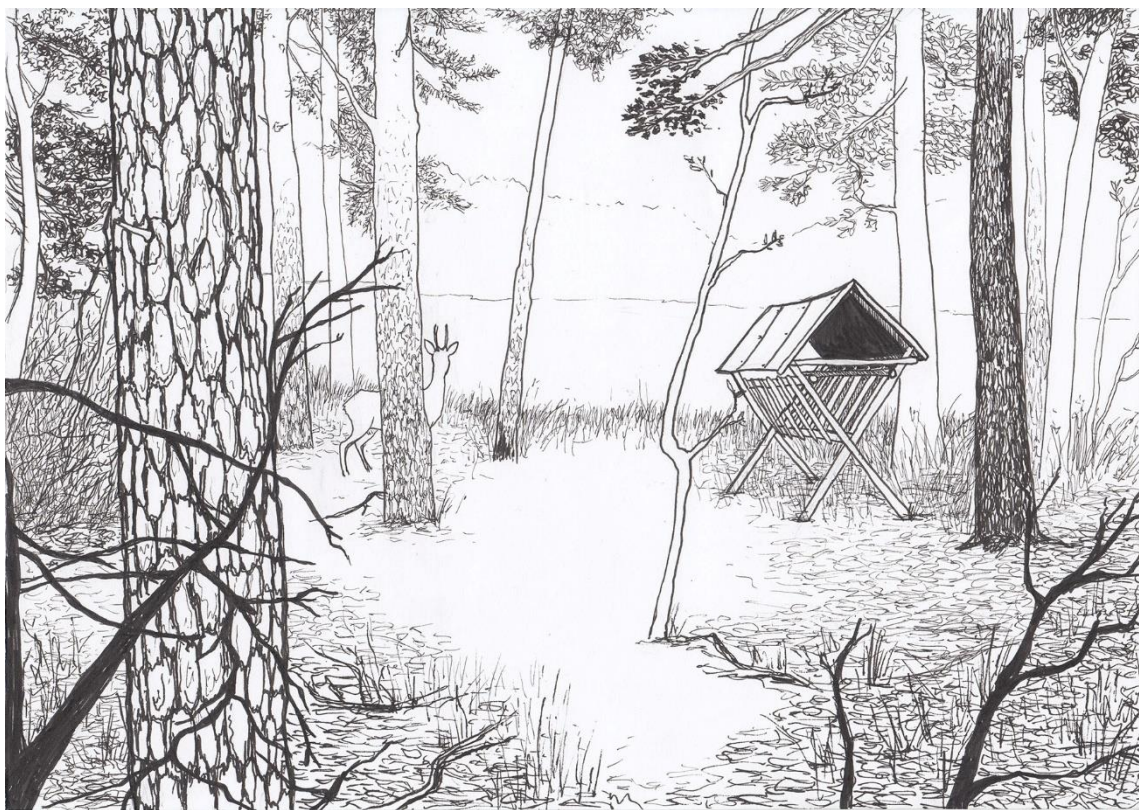
Příloha 2 Česká zima - obálka knihy realizované v rámci ateliéru

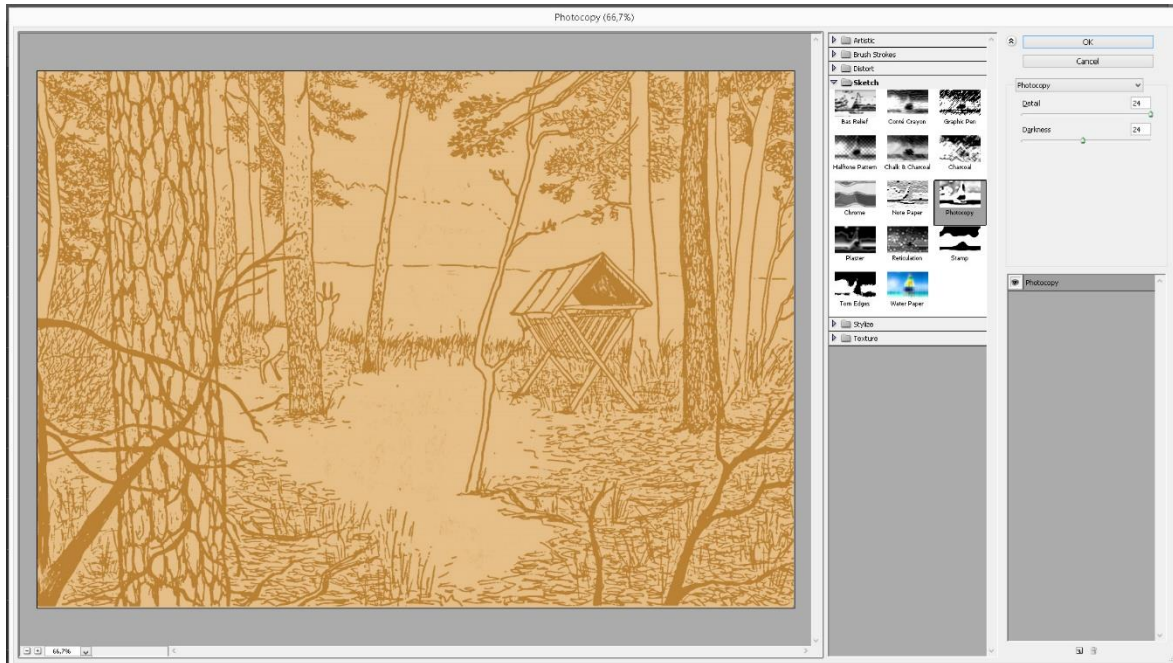
Příloha 1 Ilustrace k osudům českých hokejistů

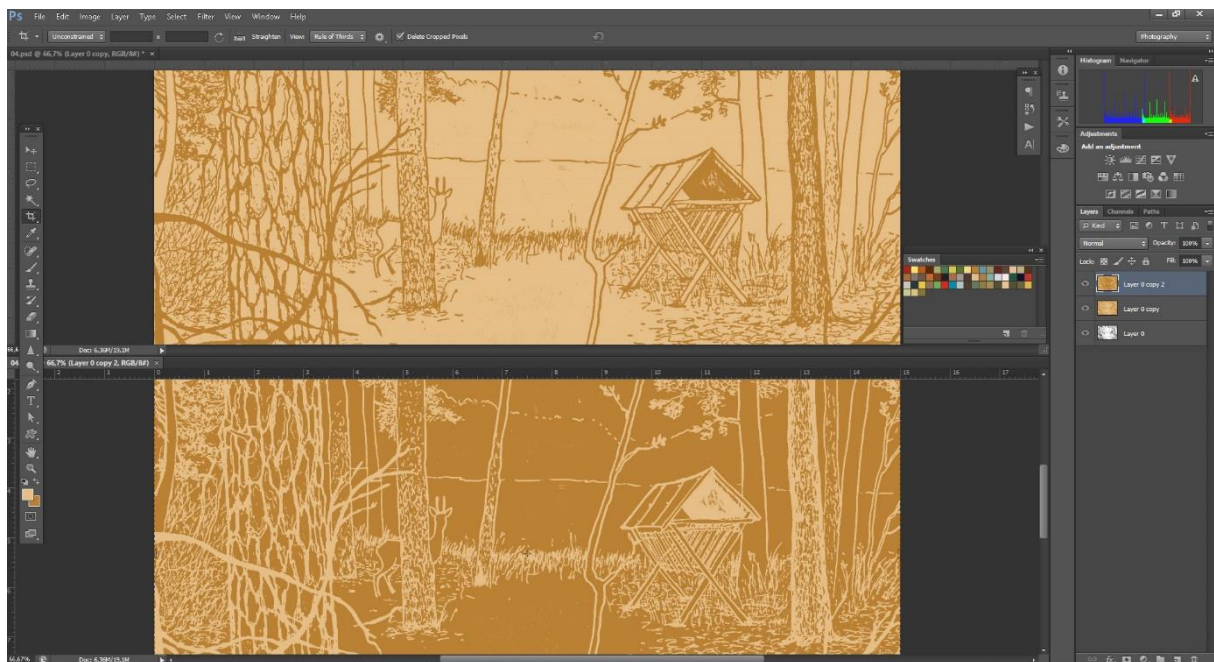
Příloha 3 Ilustrace k dětskému leporelu Koník

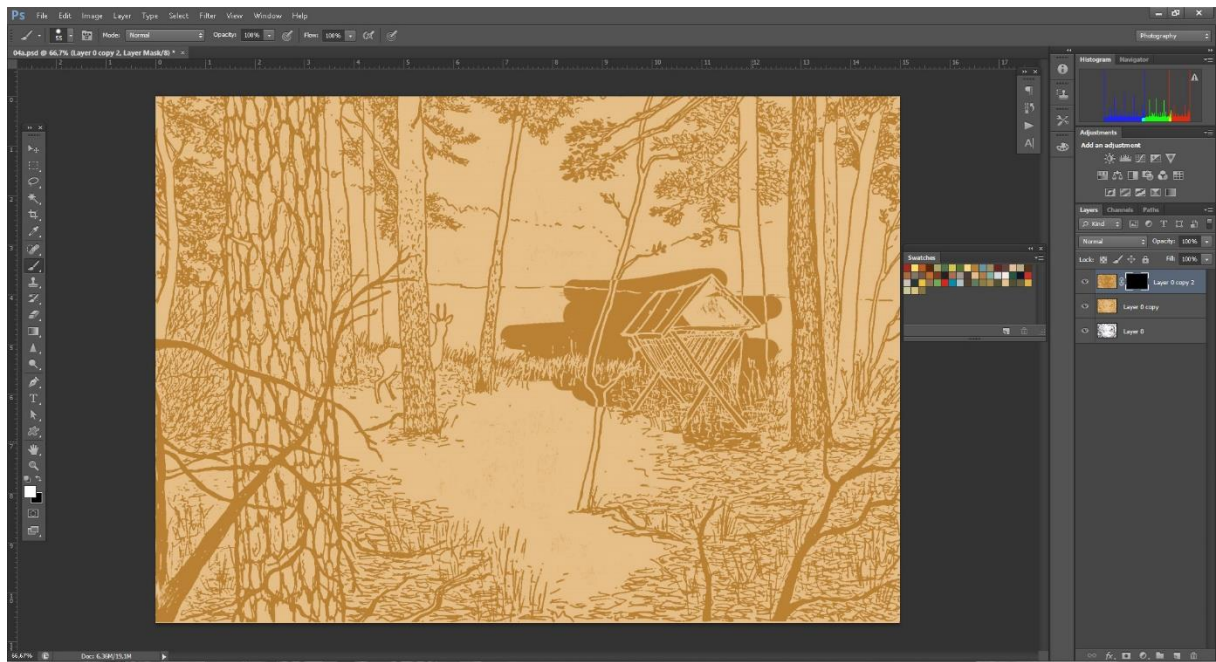
Příloha 4 Prvotní černobílá ilustrace

Příloha 5 Použití filtru

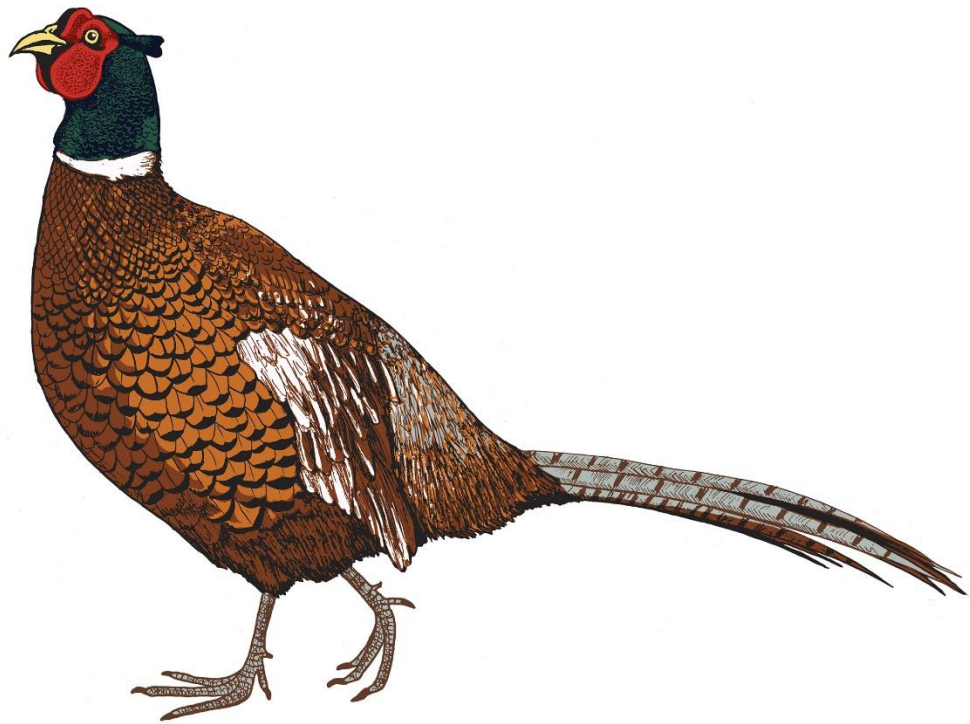
Příloha 6 Inverzní barevnost

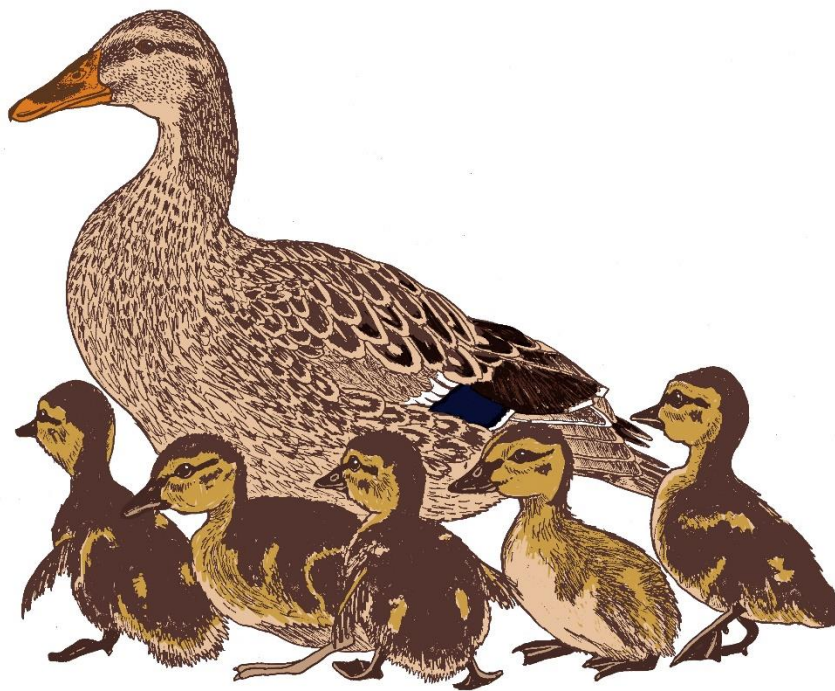
Příloha 7 Vymaskování vrstev

Příloha 8 Hotová ilustrace

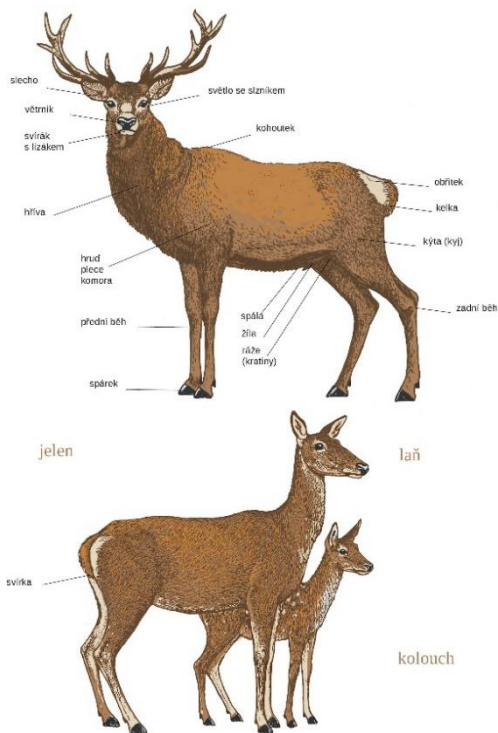
Příloha 9 Použití vzorů a struktur

Příloha 10 Použití vzorů a struktur 2

Příloha 11 Skica rozvržení dvojstrany

Jelen evropský

(Cervus elaphus)
zvěř spárkatá

Jelen byl a dosud je nejpřednější zvěří české přírody. Paroží jelenů je nejžádanější lovecká trofej a období jeleních námluv – říje, dalo název našemu kalendářnímu měsíci říjnu.

Jelen evropský je mohutný sudokopytník, který může vážit až 160 kilogramů, zatímco laně jsou asi o třetinu menší. Zabarvení srsti je v létě červenohnědé a v zimě se přebarví do rezavě šedé.

Většinu roku žijí tlupy jelenů oddělené od laní s kolouchy, přes den odpočívají v houštinách, kde přezývají nebo spí, a navečer a brzy ráno vycházejí na pastvu. Živí se travinami, bylinami a výhonky stromů a na podzim přibývají na jejich jídelníček žaludy a bukvice. Jeleni jsou velmi plaší a mají výborný sluch i čich.

Důležitou událostí v životě jelenů je každoroční cyklus parování. Asi v polovině března jeleni shazují staré paroží a nejspíše do června jim naroste nové, silnější. S každým dalším rokem se paroží jelena rozvětňuje. Těmto výrůstkům se říká výsady a přibývají většinou v sudých počtech. Paroh je kostěný útvar, který vyrůstá z takzvané pučnice na čele jelena. Po dobu růstu je obalen jemnou kůží zvanou lýčí, která paroh při růstu vyživuje. Jakmile paroh doroste, lýčí odumírá a jeleni ho odírají o stromy. Říká se tomu vytkouání. Velikost paroží určuje pozici jelenů v tlupě, slouží k soubojům v době říje a také jako ochrana proti predátorům.

Počátkem září začíná největší lesní událost roku – jelení říje. Jelení tlupy se rozpadají a silní jeleni se vydávají hledat tlupy laní. Místo, kde se říje odehrává, se nazývá říjiště. V noci se jeleni začínají ozývat silným trubením a hlídají si své laně před ostatními jeleny. Pokud se objeví silný protivník, může dojít k nelitostnému souboji, kde zvítězí bojovnost a hrubá síla. Občas se stane, že se do sebe bojující jeleni zaklesnou parožími, nedokáží se rozmotat a uhynou.

V červnu, zhruba po osmi měsících březosti se lani rodí kolouch. Po porodu se laň s kolouchem navzájem označí výměškový sláz v koutcích očí zvané slzníky. Takto se matka s mládětem vždy poznají a tvoří se mezi nimi zásadní pouto. Ve volné přírodě se jeleni sdožívají v průměru 10 až 13 let.

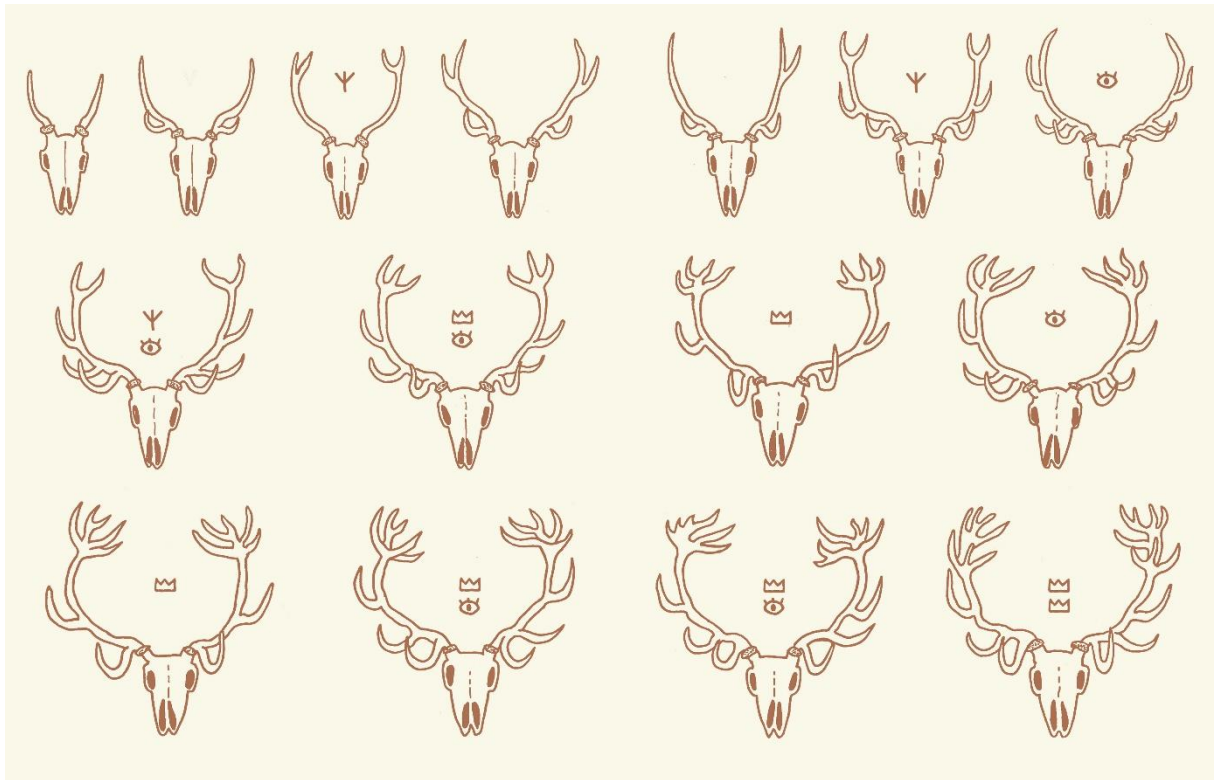

Proč není říje v říjnu?

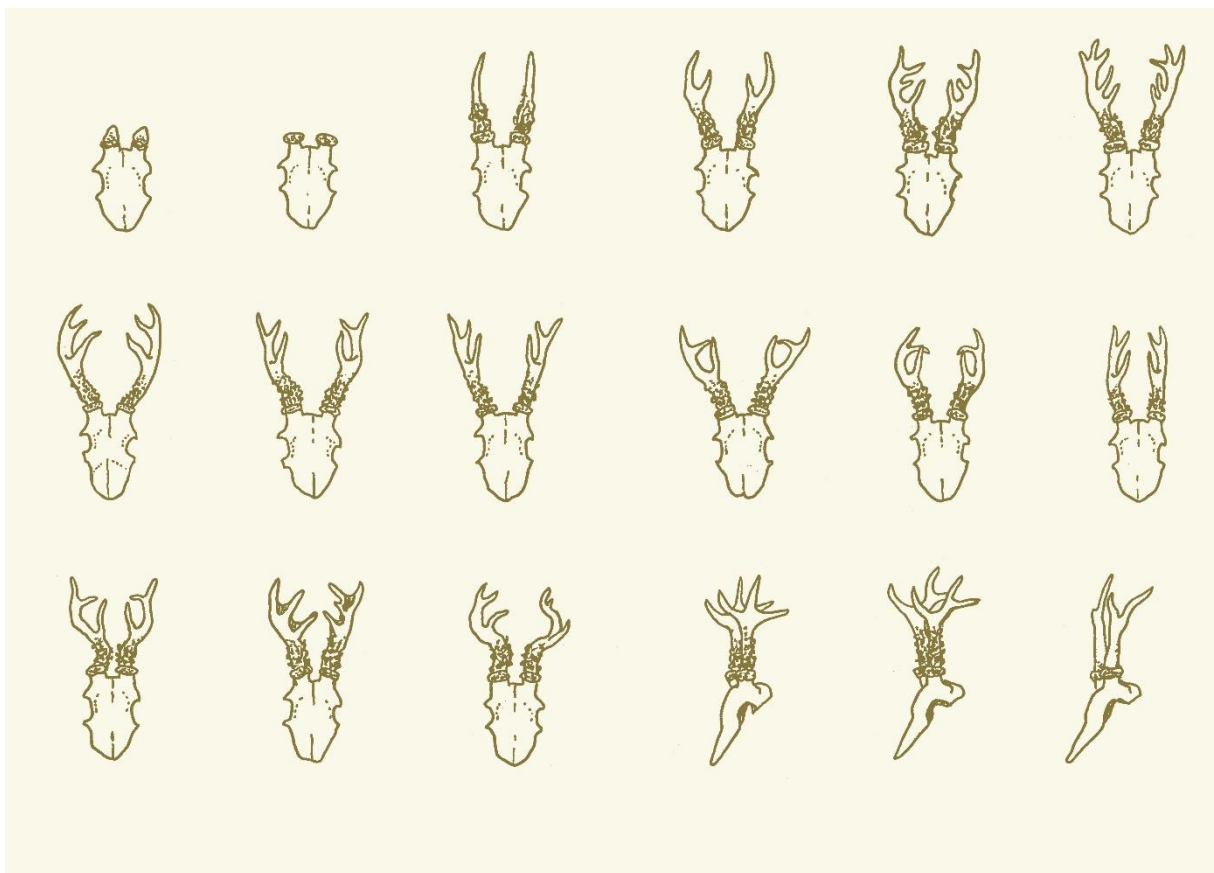
Říjen byl původně měsíc devátý a souhlasil s počátkem jelení říje. Měsíc září (zářij, zárijen) byl měsícem za říjí. Po zavedení gregoriánského kalendáře roku 1584 se počátek říje přesunul z 1. na 10. 9. a zůstal tam dodnes. Jelení říje tak dala v češtině jméno dvěma měsícům.

Jeleni se v období říje ozývají trubením, mrmáním a broukáním

Příloha 12 Hotová dvojstrana

Příloha 13 Přední předsádka

Příloha 14 Zadní předsádka

Příloha 15 Obálka knihy